

УДК 346.5

DOI 10.36919/3041-1149(Print).10.2025.44-50

О. В. Бережний,  
аспірант кафедри права,  
ПВНЗ «Європейський університет»  
email: oberezhnyj@e-u.edu.ua  
ORCID 0009-0007-0167-4559

## ЦІЛЬОВИЙ БЛОК ЗМІСТУ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНСТИТУТУ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

У статті розкривається «цільовий блок» сутнісного змісту ліцензування підприємницької діяльності як інституту господарського права України. Встановлюється, що ліцензування господарської діяльності має багатоцільовий характер, адже в своїй правовій природі воно спрямоване на узгодження різноманітних інтересів і нормативних вимог, що виникають у процесі регулювання доступу суб'єктів господарювання до ринку. Цей багатоцільовий характер ліцензування пояснює, чому саме українські вчені по-різному інтерпретують цільовий характер зазначеного інституту. Деякі науковці розглядають процедуру ліцензування загалом як механізм захисту приватних, суспільних і державних інтересів; інші тлумачать її як інструмент реалізації державної політики в певних секторах економіки; треті – як своєрідну форму державного нагляду за діяльністю, пов'язаною із суспільними благами або ж такою, що створює ризики для економічної безпеки. У контексті норм господарського права цільовий блок ліцензування нині зосереджений на підтримці міжгалузевого правового режиму, який перебуває на стику економічного та адміністративного права. Тому цей інститут за своєю сутністю створений та існує для узгодження державної політики у відповідній галузі економіки, узгодження економічних і соціальних інтересів окремих осіб як споживачів і потенційних підприємців з інтересами суспільства та держави, а також для встановлення ефективного державного контролю (нагляду) за господарською діяльністю, соціально-економічна вага якої заслуговує на особливу увагу з боку регулюючих органів. Відтак у практичній дійсності ліцензування виконує важливу соціально-економічну роль, повноцінна об'єктивна діяльність якої залежить від узгодженої реалізації різних функцій, властивих ліцензуванню. Тому в статті особлива увага приділяється функціям, виконуваним ліцензуванням господарської діяльності. Констатується, що в галузевому контексті ліцензування виконує ряд взаємопов'язаних функцій, серед яких такі: діє дозволено, надаючи законний доступ до ринку; забезпечує захист приватних, суспільних і державних інтересів; уможливорює комплексний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності; збирає інформацію та статистичні дані, потрібні для розробки аргументованої політики у сфері ліцензування господарської діяльності тощо.

**Ключові слова:** господарське право, господарський порядок, економічна безпека, ліцензування господарської діяльності, свобода підприємницької діяльності, справедлива конкуренція.

**Постановка питання.** Ліцензування загалом і ліцензування господарської діяльності зокрема є невід'ємною частиною правопорядку, що ґрунтується на принципах верховенства права та дотримання правової законності, а тому регламентується чинним законодавством, узгодженим із принципами права, будучи водночас комплексом юридично значущих дій, результатом яких є певні юридичні та економічні наслідки. Так, ліцензування як елемент правопорядку, що виконує певну юридично значиму місію, зумовлює настання певних юридично значимих обставин дійсності, варто зазначити, що фактична об'єктивна діяльність ліцензування (в контексті його феноменологічного осмислення) передбачає надання, переоформлення, відмову в наданні, призупинення чи анулювання ліцензій, що безпосередньо впливає на можливість ведення господарської діяльності в певній сфері, а отже, й на гарантовану Конституцією України

свободу підприємницької діяльності. Зважаючи на це, зазначимо, що ліцензування – це елемент правопорядку, якому властива як юридична, так і соціально-економічна значимість, а тому в суто формальному сенсі може осмислюватись як процедура (певна модель взаємодії суб'єкта економічної діяльності з державою), що відкриває чи призупиняє (припиняє) доступ до провадження певних видів економічної діяльності, яка без відповідного дозволу була б також, що підриває господарський правопорядок і тому може нести загрозу економічній безпеці держави. Відтак, враховуючи значимість ліцензування господарської діяльності (як особливого інституту господарського права) для забезпечення економічної безпеки, на сьогодні актуалізується потреба в уточненні цільового блоку характеристики ліцензування.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** У процесі комплексного аналізу наукової літератури можемо помітити, що: по-перше, сьогодні мета, завдання та функції ліцензування вже були предметом наукового дослідження багатьох українських учених і дослідників, серед яких О. О. Андреева, І. І. Афанас'єва, А. А. Баженова, Н. О. Густера, О. В. Кашперський, А. В. Клімова, А. О. Лебедева, А. О. Лупашко, Н. В. Овсяк, Ю. М. Павлюченко, В. Г. Чорна, А. Р. Шимко, А. І. Шпомер, А. Т. О. Юсіфлі, О. В. Яценко та ін.; по-друге, серед учених відсутня єдність стосовно цільової характеристики ліцензування господарської діяльності, а більшість підходів щодо мети та функцій ліцензування господарської діяльності є дискусійними; по-третє, нині нагальною потребою є уточнення основних складових цільового блоку характеристики ліцензування господарської діяльності як особливого інституту господарського права України.

Відтак **метою статті** є уточнення сутності цільового блоку змісту ліцензування господарської діяльності як інституту господарського права України. Досягнення цієї мети можливо в результаті виконання таких завдань: 1) сформулювати актуальну мету ліцензування господарської діяльності; 2) окреслити основні функції ліцензування господарської діяльності, в яких об'єктивується мета ліцензування; 3) узагальнити результати наукової розвідки.

**Виклад основного матеріалу.** Насамперед потрібно зауважити, що ліцензування господарської діяльності не є самоціллю, а є цілісним процесом, спрямованим на досягнення конкретних цілей і виконання завдань, які можуть відрізнитися залежно від сфери застосування (наприклад, провадження освітньої діяльності, провадження господарської діяльності зі зберігання енергії, провадження господарської діяльності з транспортування природного газу, провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення тощо). Проте через багатоаспектність теоретичного та практичного осмислення ліцензування в спеціальних наукових розвідках можемо помітити, що стосовно мети ліцензування також існують різні інтерпретаційні підходи учених [1, с. 125; 2, с. 8; 3, с. 95; 4, с. 117; 5, с. 183; 6, с. 315–316]. Утім, критично аналізуючи переваги та недоліки таких підходів, зазначимо, що ліцензування господарської діяльності має багатоцільовий характер, що пов'язане з потребою в урахуванні різних інтересів та вимог, пов'язаних із цією процедурою (діяльністю), що також свідчить і про багатофункціональність ліцензування господарської діяльності. Тому одні вчені вбачають у ліцензуванні механізм захисту інтересів громадян, суспільства та держави, інші – спосіб реалізації публічної політики у конкретній сфері, треті – особливу форму державного контролю (нагляду) над діяльністю, що стосується публічних інтересів (блага) тощо. Відтак наразі загалом варто підкреслити, що окреслені підходи до розуміння змістовної сутності мети ліцензування в дійсності не суперечать одна одній, а скоріш доповнюють одне одного, відбиваючи в своїй інтерпретаційній формулі різні грані однієї й тієї самої правової та публічно-управлінської практичної діяльності, що має юридичне й економічне (господарське) значення. Це свідчить про те, що мету ліцензування потрібно розглядати комплексно, поєднуючи ключові аспекти, помічені різними дослідниками, мети ліцензування, а саме як комплексну місію ліцензування господарської діяльності.

Враховуючи викладене, зауважимо, що мета ліцензування господарської діяльності полягає у встановленні та забезпеченні належного функціонування міжгалузевого (господарсько-правового та адміністративно-правового) правового режиму, спрямованого на забезпечення єдиної державної політики у відповідній сфері, захисту ключових економічних і соціальних інтересів громадян, суспільства та держави, а також реалізації ефективного державного

контролю (нагляду) за діяльністю, яка потребує особливого державного регулювання через свою значущість для соціально-економічного добробуту та безпеки держави й суспільства, зокрема, через забезпечення: реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність; справедливої конкуренції на ринку; захисту прав споживачів; мінімізацію можливих ризиків (викликів), пов'язаних із провадженням відповідної господарської діяльності.

Зважаючи на сформульоване визначення досліджуваної мети, доходимо висновку, що цільовий блок змісту ліцензування господарської діяльності найбільш повно може бути розкритий у контексті окреслення функцій ліцензування. У цьому контексті зазначимо, що ліцензування господарської діяльності виконує певні функції, які (як напрями діяльності відповідного кола суб'єктів владних повноважень) «за своєю природою справляють об'єктивно необхідний вплив на певні процеси, що відбуваються в господарській сфері правовідносин» [7, с. 303]. Насамперед зазначимо, що проблема теоретичного осмислення функцій ліцензування господарської діяльності завжди була об'єктом уваги вітчизняних юристів, економістів і фахівців у галузі державного управління [7, с. 303; 8, с. 108; 9, с. 77; 10, с. 105; 11, с. 7]. Проте, аналізуючи відповідні наукові напрацювання вітчизняних учених, можемо помітити відсутність єдиного підходу до тлумачення вченими обсягу функцій, які виконуються ліцензуванням загалом і ліцензування господарської діяльності зокрема. Утім відмінності в класифікаціях, термінологічному апараті та підходах до змістовного наповнення функцій ліцензування, на нашу думку, обумовлені як міждисциплінарним характером самого явища (адже ліцензування стосується не лише правової, але й економічної, соціальної, технологічної та інших сфер), так і відмінностями в методології наукового осмислення явищ, використовуваної конкретними авторами. Водночас аналіз наявної наукової літератури та доктринальних позицій демонструє, що: по-перше, функції ліцензування не існують ізольовано, адже вони становлять частину цілісного механізму господарсько-правового регулювання господарської діяльності, що містять цілісну систему взаємопов'язаних адміністративно-правових інструментів; по-друге, ліцензування господарської діяльності в Україні характеризується наразі такими функціями:

1) дозвільна (допускна) функція. Розглядаючи цю функцію, зазначимо, що ліцензія (як позитивний результат успішного проходження суб'єкта господарської діяльності через встановлений державою «фільтр» професійної, організаційної, технічної та іншої спроможності) виконує роль своєрідної адміністративно-правової «перепустки», що дає змогу вести певний вид господарської діяльності. Зважаючи на це, варто зауважити, що дозвільна функція ліцензування враховує вертикальність (асиметрію) адміністративно-правових відносин, в яких держава, виступаючи носієм публічної влади, обґрунтовано «впускає» чи «блокує» суб'єкт господарської діяльності до певного сектору ринку, що в сукупності дає нагоду їй за рахунок ліцензування: підтримувати належний рівень правопорядку у сфері господарської діяльності; підтримувати відповідний зв'язок між публічним інтересом (він також враховує свободу підприємницької діяльності як конституційно-правову цінність) та інтересами суб'єктів господарської діяльності; забезпечувати нормативно передбачений доступ, зокрема до стратегічно важливих чи потенційно небезпечних видів економічної діяльності;

2) охоронна (захисна) функція. Ця функція справедливо визнається ключовою функцією ліцензування [8, с. 108], що закономірно, беручи до уваги ту обставину, що її сутність полягає передусім у забезпеченні захисту життєво важливих інтересів держави, суспільства, а насамперед – споживачів. Отже, ця функція ліцензування відображає орієнтоване на захист (охорону) співвідношення публічних і приватних інтересів, а саме в контексті такої закономірності: а) через встановлення особливого режиму доступу до виду господарської діяльності, що несе значні соціально-економічні ризики, держава запобігає негативним наслідкам (наприклад, попереджає загрозу здоров'ю населення, потенційну екологічну небезпеку, економічні зловживання суб'єкта економічної діяльності тощо); б) охоронна (захисна) властивість ліцензування виявляється в тому, що ліцензування корелює з обов'язком держави забезпечувати соціально-економічну стабільність буття суспільства, а також конституційні права громадянина та людини (наприклад, право на безпечне середовище, право на добросовісну та добросчесну конкуренцію), яким може загрозувати господарська діяльність, яка неналежно здійснюватиметься;

3) контрольна (наглядова) функція, яка також є однією з найважливіших функцій, що визначають сутність ліцензування загалом і ліцензування господарської діяльності зокрема. Важливість цієї функції обумовлена тим, що її сутність може бути зведена до встановлення механізмів постійного або періодичного контролю за діяльністю ліцензіатів. Зважаючи на це, контрольна (наглядова) функція ліцензування відображає динамічну природу ліцензування, що закономірно, адже ліцензування не є разовим актом допуску до певного сектору ринку, а безперервним процесом систематичного моніторингу відповідності суб'єкта господарської діяльності встановленим ліцензійним вимогам, які відображені в нормах чинного законодавства та можуть змінюватися в процесі вдосконалення нормативно-правового забезпечення ліцензування в Україні. Отже, можемо дійти висновку, що функція контролю (нагляду) дає змогу державі гарантувати, що ліцензія на практиці не є лише формальним документом, оплатне отримання якого дає нагоду здійснювати певну економічну діяльність, а є документом, що свідчить про існування правовідносин, які забезпечують: умови для запобігання правопорушенням у господарській сфері; стабільний і належний рівень якості та безпеки послуг (товарів), що надаються (виробляються) на основі ліцензії; реальну можливість оперативного реагування органів публічної служби з контрольними-наглядними повноваженнями на юридично обґрунтовану зміну фактичних обставин діяльності ліцензіата;

4) інформаційна та статистична функція, яка виражає ту обставину, що ліцензування господарської діяльності є також формальною процедурою, яка передбачає збір та обробку обсягу даних про господарюючих суб'єктів, види діяльності, технічний і кадровий потенціал, дотримання вимог законодавства. Отже, інформаційна та статистична функція ліцензування обумовлена потребою у формуванні інформаційної основи для ухвалення вивірених управлінських рішень, а також здійснення прогнозування діяльності конкретного суб'єкта господарської діяльності в контексті здійснення такої економічної діяльності на основі отриманої (продовженої) ліцензії. Так, завдяки виділеній функції ліцензування господарської діяльності створює стійку інформаційну основу для: аналізу поведінки конкретного суб'єкта господарської діяльності та стану ринку загалом, на основі чого виявляються тенденції розвитку ринку, проблемні питання забезпечення правопорядку на ринку тощо; формування статистичних даних, що потрібні для розроблення аргументованих концепцій, стратегій, планів, а також імовірнісних моделей розвитку окремих галузей господарської діяльності та публічного адміністрування в цих галузях, удосконалення нормативно-правової основи діяльності органів публічної служби у сфері забезпечення правопорядку на ринку; інформаційного обміну між відповідними органами публічної служби, що підвищує ефективність і раціональність міжвідомчої координації їхньої діяльності;

5) регулятивно-нормативна (впорядкована) функція, що виражає здатність ліцензування впорядковувати господарську діяльність через встановлення обов'язкових вимог, стандартів і норм (тобто конкретизованих, формалізованих правил для відповідних суб'єктів господарської діяльності; відповідною мірою й для суб'єктів владних повноважень у цій сфері). Зокрема, фактичний вираз цієї функції дає нагоду: встановлювати кваліфікаційні, технічні, технологічні та організаційні критерії, відповідність яким дає змогу на основі ліцензії здійснювати певний вид господарської діяльності; формувати рівні умови для допуску до ведення певних видів господарської діяльності, а також рівні та передбачувані умови на ринку, що забезпечує чесну конкуренцію; підтримувати відповідний рівень професіоналізму та відповідальності суб'єктів господарської діяльності;

6) управлінсько-організаційна (координаційна) функція, важливість якої обумовлена тією обставиною, що ліцензування є не просто адміністративно-правовим інститутом, а й надзвичайно важливим управлінським інструментом: а) прогнозування й планування, що дають змогу органам публічної служби, аналізуючи дані, отримані в рамках виникнення, перебігу та призупинення (чи припинення) відносин щодо ліцензування, вибудовувати довгострокові стратегії розвитку окремих секторів економіки, передбачати економічні та правові ризики, а також визначати пріоритетні напрями нормативно-правового регулювання ринку; б) узгодження діяльності ряду суб'єктів публічної адміністрації у відповідній сфері, розподілу ресурсів, а також відстеження змін у складі ліцензіатів і результативності заходів контрольних-наглядного характеру.

**Висновки.** Комплексно осмислюючи цільовий блок сутнісного змісту ліцензування господарської діяльності (як особливого інституту господарського права України), зазначимо, що ліцензування господарської діяльності цілісно виконує роль правового інструменту забезпечення належного функціонування міжгалузевого (господарсько-правового й адміністративно-правового) правового режиму. Отже, вихідним призначенням цього інституту господарського права можемо вважати забезпечення узгодженої державної політики у сфері господарсько-дозвільної діяльності, убезпечення фундаментальних економічних і соціальних інтересів особи (як споживача, особи, яка бажає реалізувати право на провадження господарської діяльності), суспільства та держави, а також забезпечення дієвого публічного контролю за окремими видами підприємницької діяльності, які через свою суспільну вагу потребують особливої уваги з боку держави (без порушення свободи підприємницької діяльності та інших економічних свобод). З огляду на це варто також зазначити й ту обставину, що відповідний цільовий блок сутнісного змісту ліцензування господарської діяльності в практичному контексті виражається в такому: гарантує реалізацію гарантованого на рівні Основного Закону України права на підприємницьку діяльність, встановлюючи законний порядок доступу до ринку через правомірне виконання окремих видів господарської діяльності; сприяє добросовісній конкуренції, запобігаючи недопущенням до ринку суб'єктам отримувати неправомірні переваги на ринку; захищає права споживачів, підкріплюючи довіру суспільства до якості та безпечності товарів і послуг на ринку; знижує рівень соціально-економічних ризиків, ідентифікуючи та усуваючи (мінімізуючи) потенційні загрози, пов'язані із провадженням господарської діяльності, яка підлягає ліцензуванню. Водночас потрібно констатувати, що окреслене цільове значення ліцензування господарської діяльності в практичній дійсності може об'єктивуватись лише за рахунок комплексної реалізації функцій ліцензування, серед яких галузевого (господарсько-правового) значення набувають насамперед дозвільна (допускна), охоронна (захисна), контрольна (наглядова), інформаційна та статистична, регулятивно-нормативна (впорядкована) та управлінсько-організаційна функції.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева О. О. Ліцензування як засіб адміністративно-правового регулювання в галузі літакобудування. *Право і суспільство*. 2011. № 6. С. 124–128.
2. Густера Н. О., Павлюченко Ю. М. Законодавче визначення ліцензування господарської діяльності та надання інформації про отримані ліцензії. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2018. Т. 2, № 10. С. 6–11.
3. Лупашко А. О. Особливості ліцензування господарської діяльності в Україні. *Стан, проблеми та перспективи сучасної юриспруденції України в умовах євроінтеграції: правові та суспільні аспекти* : матеріали підсумк. наук.-теорет. інтернет-конф., м. Київ, 23 квітня 2015 р. Київ : НАВС, 2015. С. 94–95.
4. Чорна В. Г., Юсіфлі А. Т. О. Ліцензування як адміністративно-правовий засіб регулювання у сфері позашкільної освіти України. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2014. № 2. С. 115–120.
5. Шимко А. Р. Публічні інтереси у сфері ліцензування господарських операцій із металобрухтом. *Вісник Національного університету Юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право*. 2014. № 4. С. 180–190.
6. Яценко О. В. Історичний розвиток інституту ліцензування. *Митна справа*. 2013. № 5 (89), ч. 2, кн. 1. С. 315–320.
7. Кашперський О. В. Функції ліцензування в адміністративно-правовому регулюванні господарських відносин. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 27. С. 303–307.
8. Баженова А. А. Ліцензування господарської діяльності: соціально-економічне значення, цілі, принципи і функції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 27, т. 2. С. 105–108.
9. Клімова А. В. Функції ліцензування як інструменту державного регулювання у сфері вищої освіти України. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія: Економічні науки*. 2019. Вип. 1 (85). С. 77–89. DOI 10.31713/ve120199

10. Овсяк Н. В., Афанас'єва І. І., Лебедєва А. О. Організація аптечної діяльності та особливості її обліку і оподаткування. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2023. № 6 (74). С. 101–107. DOI 10.25313/2520-2294-2023-6-8938
11. Шпомер А. І. Ліцензування господарської діяльності (господарсько-правовий аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2006. 20 с.

## REFERENCES

1. Andrieieva, O. O. (2011). Litsenzuvannya yak zasib administratyvno-pravovoho rehulyuvannya v haluzi litakobuduvannya [Licensing as a means of administrative and legal regulation in the field of aircraft construction]. *Pravo i suspil'stvo*, (6), 124–128 [in Ukrainian].
2. Huster, N. O., & Pavliuchenko, Yu. M. (2018). Zakonodavche vyznachennya litsenzuvannya hospodars'koyi diyal'nosti ta nadannya informatsiyi pro otrymani litsenziyi [Legislative definition of licensing of economic activity and provision of information on obtained licenses]. *Visnyk students'koho naukovohto tovarystva DonNU imeni Vasyliya Stusa*, 2(10), 6–11 [in Ukrainian].
3. Lupashko, A. O. (2015). Osoblyvosti litsenzuvannya hospodars'koyi diyal'nosti v Ukrayini [Peculiarities of licensing of economic activity in Ukraine]. In *Stan, problemy ta perspektyvy suchasnoyi yurysprudentsiyi Ukrayiny v umovakh yevrointegratsiyi: pravovi ta suspil'ni aspekty* : Proceedings of the final scientific-theoretical Internet conference, Kyiv, April 23, 2015. Kyiv : NAVS. Pp. 94–95 [in Ukrainian].
4. Chorna, V. H., & Yusifli, A. T. O. (2014). Litsenzuvannya yak administratyvno-pravovyy zasib rehulyuvannya u sferi pozashkil'noyi osvity Ukrayiny [Licensing as an administrative and legal means of regulation in the field of extracurricular education in Ukraine]. *Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Yurydychni nauky*, (2), 115–120 [in Ukrainian].
5. Shymko, A. R. (2014). Publichni interesy u sferi litsenzuvannya hospodars'kykh operatsiy iz metalobrukhtom [Public interests in the field of licensing of economic operations with scrap metal]. *Visnyk Natsional'noho universytetu «Yurydychna akademiya Ukrayiny imeni Yaroslava Mudroho»*. Seriya: *Ekonomichna teoriya ta pravo*, (4), 180–190 [in Ukrainian].
6. Yatsenko, O. V. (2013). Istorychnyy rozvytok instytutu litsenzuvannya [Historical development of the institution of licensing]. *Mytna sprava*, 5 (89), Part 2, Book 1, 315–320 [in Ukrainian].
7. Kashpers'ky, O. V. (2006). Funktsiyi litsenzuvannya v administratyvno-pravovomu rehulyuvanni hospodars'kykh vidnosyn [Functions of licensing in administrative and legal regulation of economic relations]. *Aktual'ni problemy derzhavy i prava*, (27), 303–307 [in Ukrainian].
8. Bazhenova, A. A. (2014). Litsenzuvannya hospodars'koyi diyal'nosti: sotsial'no-ekonomichne znachennya, tsili, pryntsypy i funktsiyi [Licensing of economic activity: socio-economic significance, goals, principles and functions]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Pravo*, 27 (2), 105–108 [in Ukrainian].
9. Klimova, A. V. (2019). Funktsiyi litsenzuvannya yak instrumentu derzhavnogo rehulyuvannya u sferi vyshchoyi osvity Ukrayiny [Functions of licensing as a tool of state regulation in the field of higher education in Ukraine]. *Visnyk Natsional'noho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannya. Seriya: Ekonomichni nauky*, 1 (85), 77–89. DOI : <https://doi.org/10.31713/ve120199> [in Ukrainian].
10. Ovsyuk, N. V., Afanas'yeva, I. I., & Lebedieva, A. O. (2023). Orhanizatsiya aptechnoyi diyal'nosti ta osoblyvosti yiyi obliku i opodatкування [Organization of pharmacy activity and peculiarities of its accounting and taxation]. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal «Internauka»*. Seriya: *Ekonomichni nauky*, 6 (74), 101–107. DOI : <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-6-8938> [in Ukrainian].
11. Shpomer, A. I. (2006). Litsenzuvannya hospodars'koyi diyal'nosti (hospodars'ko-pravovyy aspekt) [Licensing of economic activity (commercial law aspect)] : author's abstract of the dissertation ... Candidate of Legal Sciences : 12.00.04. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].

### O. V. Berezhnyi. TARGET CONTENT BLOCK OF LICENSING OF ECONOMIC ACTIVITY AS AN INSTITUTE OF COMMERCIAL LAW

*The article elucidates the “target block” (that is, the overarching purpose) of licensing business activities as an institution of economic law of Ukraine. Licensing is shown to be intrinsically multipurpose: by its very legal nature it mediates the often competing interests and regulatory demands that arise when business entities seek market access. This multipurpose character explains why scholars have offered divergent readings of the institution’s teleology. Some view the licensing procedure chiefly as a mechanism for safeguarding public, private, and state interests; others present it as an instrument for implementing public policy within particular sectors; still others treat it as a form of state supervision over activities involving public goods or posing risks to economic security. From an economic-law perspective, the target block of licensing now centres on sustaining an intersectoral legal regime that lies at the interface of economic and administrative law. At its core, the institution exists to co-ordinate state policy in the relevant branch of the economy, to reconcile the economic and social interests of individuals as consumers and would-be entrepreneurs with those of society and the state, and to establish effective public oversight of activities whose socio-economic weight warrants special regulatory scrutiny. In practice, this regime performs several concurrent roles: it secures the right to conduct business by prescribing a transparent, lawful route to market entry via prior authorisation; it preserves fair competition by excluding undertakings that fail to satisfy statutory standards; it protects consumers by certifying the quality and safety of goods and services; and it mitigates systemic risks associated with potentially hazardous or socially sensitive forms of enterprise. The full realisation of these objectives depends upon the coherent and comprehensive operation of the various functions inherent in the licensing system. The article therefore devotes particular attention to the functions performed by the licensing regime. In sectoral terms, licensing fulfils a series of interlocking roles: it acts permissively by granting legal access to the market; it affords protection by safeguarding public, private, and state interests; it exercises supervisory control through ongoing oversight; it generates information and statistical data indispensable for evidence-based policymaking; it streamlines economic activity by regulating standards and procedures; and, finally, it provides managerial and organisational coherence across the affected branches of the economy. The concluding section synthesises these findings, demonstrating how each function contributes to the overall effectiveness of licensing as an instrument of economic-law governance.*

**Keywords:** economic law, economic order, economic security, fair competition, freedom of enterprise, licensing of business activities.